

Zuzana Komanová, 21 rokov, Humenné

Smutná poviedka

Sedel na lavičke obklopený gaštanmi, ktorých obal sa po dopade zo stromu na zem rozpolil a vykukoval z neho lesklý hnedý symbol jesene. Matej mal jeseň rád. Mal rád chladné dni, hmlisté rána, šmykľavé chodníky plné mokrých hnedých listov. Depresívne, upršané obdobie v ňom budilo pocit zvláštneho pokoja. Konečne sa celý okolitý svet premenil na zmes zármutku s dažďom, čo aspoň z časti pripomínalo jeho momentálny smútok v duši.

Fajčil jednu cigaretu za druhou. Nevedel, kedy sa z neho stal takýto fajčiar. Najprv to bola iba cigaretku ku káve, teraz je z toho odporný zlovyk a krabička denne. Fajčenie je navyše drahá záležitosť. To ho trápilo viac, ako možný karcinóm pľúc. A trápilo ho ešte množstvo iných vecí. Ako každého človeka. Jednoduchšie by bolo nevnímať sa. Nevnímať sa prílišne. My ľudia sa ale príliš vnímame a prežívame a v tom spočíva náš ťažký osud.

Opäť na ňu myslel. Myslel na ňu viac ako by bolo znesiteľné. Myslel na ňu takmer vždy a všetko navôkol mu ju pripomínalo. Videl ju aj v gaštanoch, ktoré rada zbierala do igelitového vrecúška a krmila nimi danielov v obore v lese. Nenávidel danielov, pretože pri pohľade na tie nevinné tvory si vybavil ako jej olizovali ruky, keď im dávala gaštany a sušené ovocie a ako sa ona pri tom smiala a v očiach jej blčali plamienky šťastia, ktoré ohrievali jeho studenú existenciu.

Matej mal jeseň rád aj preto, lebo v jeseni sa s ňou spoznal. Stretli sa úplne náhodne v chladné sivé popoludnie na halloweenskej akcii a celý večer strávili v družnej debate. Od toho večera sa už d seba nepohli. Ona zvykla vravievať, že sú spriaznené duše, že toto sa jej nikdy s nikým nestalo, ešte s nikým si takto nadpozemsky nerozumela a to hneď od prvého okamihu. Matej to cítil veľmi podobne, alebo možno aj rovnako, no v jeho slovníku pojem spriaznené duše neexistoval. Na také vyjadrenia bol príliš skeptický. Alebo len neveril na spriaznené duše.

Teraz, keby mohol, napísal by jej báseň o spriaznených dušiach. Lutoval, že jej nikdy žiadnu báseň nenapísal, hoci mu bola nekonečnou inšpiráciou. Napriek tomu ani jedna jeho báseň nebola úplne o nej, o jeho láske k nej, žiadnu jej nevenoval a síce to ešte urobiť môže, ona už o tom ale vedieť nebude.

Cigaretový dym, ktorý vydýchol ho zaštipal v očiach. Tie mal zrazu plné slz. Z dymu a z nej. Neskutočne mu chýbala. Neveril by, že takto by mu niekto niekedy dokázal chýbať.

Mal pocit, že sa bez jej prítomnosti zblázni, že neprežije, keď nebude cítiť jej parfum a bozkávať jej mäkké pery. Slzy mu stekali po lícach a on nemal vreckovku, ktorou by si ich utrel. To ona stále nosila vreckovky, všade po kapsách a ruksakoch. Často si smrkala nos. Jej ráno začínalo tým, že si vysmrkala nos. Aj na nočnom stolíku mala vreckovky. V krabičke. V kuchyni bola ďalšia krabička s vreckovkami a na stole v obývačke tak isto. Bola prvým človekom, ktorého Matej videl smrkať si nos jednou rukou. Ona nechápala, čo na tom nechápe, veď na smrkanie nosa nie sú potrebné obe ruky, dá sa to pohodlne urobiť jednou. Zakaždým ho to rozosmialo.

Matej vedel, že už nič nebude ako predtým. Musel sa s tým zmieriť, nič iné mu neostávalo. Ibaže najprv to musel prijať, až potom mohol nastúpiť proces zmierovania, odpúšťania, uzdravenia.

Chcel zabudnúť, no zároveň dúfal, že si bude navždy pamätať jej strapaté ryšavé vlasy, s akými sa budila a vôňu jej hebkého tela, ktorá sa miešala s vôňou rannej kávy. Vedel, že na ňu hneď z rána nemôže rozprávať, keď sa nechce dočkať podráždenej alebo žiadnej odpovede. Veľmi sa mu páčila, keď robila všetky bežné činnosti a keď si pri tom vôbec neuvedomovala, že je neuveriteľne príťažlivá. Dokonca aj vtedy, keď vyhadzovala omeletu do koša. Jednoducho na ňu zabudla a spomenula si, až keď ucítila zápach spáleniny. Nemohla by sa chváliť kulinárskymi zručnosťami, v kuchyni jej to nikdy nešlo, špagety zvykla rozvariť a mäso poriadne nedopieť. Po veľa neúspešných pokusoch varenie úplne prenechala Matejovi. Jemu však prišlo rozkošné, ako veľmi sa snažila nevzdať sa a ako hľadala recepty, a keď konečne našla niečo dostatočne jednoduché, bola celá absolútne presvedčená, že teraz sa to podarí. Nepodarilo.

Slzy na Matejovej tvári nespôsobil iba dym z cigariet. Boli to spomienky, ktoré v tom momente všetky boleli. Dokonca aj spomienka na to, ako vbehla do bytu s náručou plnou levandule, ktorou vzápätí obložila celý záchod a obkladačky, pretože sa dočítala, že vanilkové struky odoženú chrobáky, ktoré strašia na toaletách a v iných vlhkých tmavých priestoroch. Pár týždňov im záchod voňal vanilkovo, čo nepomohlo. Nasledovala levanduľová vojna a nakoniec zemiaková. Matejovi sa zdvihli kútiky úst, keď si predstavil jej nešťastný výraz po neúspešných pokusoch o vyhnutie neželaných návštevníkov ich toalety. Chrobáčky mu v byte ostali, po nej tam však neostala už žiadna stopa.

Na hlavu mu dopadol gaštan. Keby vedľa Mateja sedela ona, určite by sa hlasno rozosmiala. Chýbal mu jej nákazlivý smiech. Chýbala mu celá. Chýbala mu tak, že to bolo

takmer hmatateľné. Chýbala mu tak, ako mu doteraz ešte nikto nechýbal. Cigarety fajčil rýchlo, už sa mu skoro minul balíček. Začínala sa mu točiť hlava. Párkrát sa zhlboka nadýchol. Už na ňu nebude myslieť. Nemôže. Potrebuje sa predsa pohnúť ďalej. Prijíma to, odpúšťa jej. Aspoň sa snaží. Ona sa tiež snažila veľakrát odpustiť ľuďom, ktorí jej ublížili. Vravievala, že niekedy to ide ľahšie, inokedy si to vyžaduje horu času a akejsi duševnej práce a aj tak to skončí bezvýsledne. Vedel, komu nedokázala odpustiť, hoci sa zdalo, že pre to robí maximum. Jej rodičia mali každý svoj vlastný život, ona bola neplánovaná, nechcená, pohadzovali si ju medzi sebou ako takú loptu, horúci zemiak. Bola im obom na prítlač odkedy si pamätala. Mateja mrzelo, že jeho láska sa musela takt trápiť a sľuboval jej, že on sa o ňu vždy postará a zásobí ju nekonečnou láskou. Už to nikdy nesplní v takej miere, v akej to plánoval.

Vo vzduchu bolo cítiť nadmernú vlhkosť. Musel sa usmiať, keď si predstavil ako by nadávala na to, že sa jej zničí účes, alebo, že určite bude pršať a buď zmokne, alebo bude musieť použiť dáždnik. Neznášala dáždniky, zvlášť mokré. Vždy to bol Matej, kto pri sebe nosil dáždnik, ona snáď ani žiadny nevlastnila. Jej nevysvetliteľná nenávisť k dáždnikom pripadala Matejovi komicky bizarná.

Keby sa Mateja niekto opýtal na najobľúbenejšiu spomienku s ňou, nevedel by, ktorú z toho množstva vybrať. Možno ten letný večer. Nepamätal si presný dátum, v mysli si vybavoval iba nebo posiate hviezdami, voňavý teplý vzduch a občasný bzukot komára. Ona sedela v slamenom kresle s pohárom vína v ruke. Matej fajčil, ona si pohodlne vyložila nohy na jeho stehná, zaklonila hlavu a privrela oči. Bola neodolateľná. V tichu obklopenom neopakovateľnou atmosférou strávili na balkóne zopár hodín. Ona potom musela ísť cikať a aj tak jej už bolo chladno.

Matej veľmi dobre poznal jej výkyvy nálad, dobré a zlé dni. V priebehu rokov sa naučil, kedy ju má nechať samú a veľmi ho mrzelo, že jej nedokáže nijak pomôcť. Trápilo ho chvíle, kedy sa trápila. Našťastie vždy mračná rýchlo odfúkol vietor. Matej netušil, čo bolo v poslednom prípade iné. Asi kombinácia alkoholu a liekov. A jeho neskorý príchod. Zožieral sa výčitkami svedomia. Keby bol vedel predvídať budúcnosť, nenechával by svoju zbraň doma. Uschoval by ju hocikde inde. Vinil sa aj za to, že je držiteľom zbrojného preukazu. Uvedomoval si, že potrebuje čas. Fajčil, plakal a čakal, kedy táto neznesiteľná bolesť pominie. Veľmi túžil zmieriť sa s nečakanou stratou. Ešte viac túžil odpustiť jej. Všetko, čo nestihol a aj to, že odišla bez varovania, bez rozlúčky. Bezohľadne, sebecky. Vzápätí sa za tú myšlienku neznášal. Najviac však túžil po tom, aby vedel vrátiť čas, zabrániť jej v tom, byť

s ňou, aspoň ju objasniť. Alebo aspoň ju vidieť smiať sa. Alebo hoci aj plakať, nariekať, ľutovať sa, nadávať. Vybavoval si momenty, v ktorých bola krásna, len aby zahnal obraz, ktorý sa mu naskytol, keď prišiel v ten deň z práce domov.

Dofajčil krabičku cigariet, postavil sa z lavičky a zamieril na miesto, ktoré pre neho už nikdy nebude domovom. Psychológ mu poradil na nejaký čas zmeniť vzduch, vypadnúť niekam preč. Kufor už mal zbalený.

Po lícach mu stekali slzy, svet videl rozmazane. Zrazu si uvedomil, že prší. Jeho oblečenie bolo celé zmáčané od dažďa a ani si to nevšimol. Z dlhých vlasov mu kvapkalo a topánky mu premokli. Takéto jesenné dni mali najradšej. Videl ju ako sedí na gauči zabalená v deke s knihou v ruke a sústreďí sa na napínavý príbeh kriminálky. V pozadí hrá ticho skladba od Alice in Chains a Matej vdychuje melancholickú a upokojujúcu atmosféru momentu a usmieva sa.